

12 december 2021 – Tweede Advent

Een Twijgje uit een omgehakte boomstronk

Jesaja 10, vers 33 t/m Jesaja 11, vers 9

Inmiddels heeft iedereen die gewoon is met Kerst een kerstboom in huis te halen, de kerstboom wel neergezet en opgetuigd. Een kerstboom hoort er volgens sommigen gewoon bij. Jesaja heeft het in zijn profetie, als hij honderden jaren vóór het eerste Kerstfeest al iets over de komst van de Heere Jezus mag vertellen, ook over een boom. En daar wil ik iets over vertellen. Over die boom. Over hoe die eruit ziet. En wat een bijzondere betekenis daarachter schuilgaat.

Jesaja neemt ons alleen niet mee naar de tuincentra of de bouwmarkten om een mooie boom uit te zoeken, hij neemt ons eerst mee naar een gebied waar bomen zijn gekapt. Dat is even heel iets anders. Een trieste aanblik. Kunt u zich daar een beeld bij vormen? Een kale vlakte met allemaal stronken in de grond, omdat al de bomen zijn omgekapt. Jesaja wijst ons op een van die boomstronken. Een heel oude boom was het al. Daar! De boom die daar stond, had een naam. Die boom heette Israël. *Israël is gekapt.*

Zo begint Jesaja zijn verhaal. Nu, eigenlijk was het verhaal al aan de gang, want er waren al meer bomen gekapt. Jesaja had verteld over het volk Assyrië, de grote vijand die Israël zou gaan overwinnen en innemen. 'Assyrië is als een grote boom, een woudreus, een reusachtige boom, nee, een heel bos van bomen, zo groot en ondoordringbaar, maar... dat bos zal worden gekapt', zo sprak Jesaja. God zal alle bomen, al die macht en grootsheid van Assyrië helemaal omhakken. Jesaja 10, vers 33: Zie, de Heer HEERE van de legermachten zal met geweld de takken afhouden; de statige woudreuzen zullen worden omgehakt, en de hoge bomen neergeworpen... Maar dan gaat Jesaja verder met zijn verhaal (twee verzen verder, Jesaja 11, vers 1): 'En er zal een Twijgje (een klein takje) opgroeien uit de afgehouden stronk van Isaï.' De boomstronk van Isaï... Isaï de vader van David, degene uit wie het machtige koningshuis van David is voortgekomen, met al die koningen ook die na David op de troon hebben gezeten, dat eeuwenoude koningshuis van Israël... *zal ook tot een boomstronk worden.* Er zal niets meer van overblijven, net zoals dat bos van woudreuzen, van Assyrië. Gods oordeel zal niet alleen over al die andere volken gaan, maar ook over Israël. Want God maakt geen onderscheid. Voor God is het onmogelijk dat het ene onrecht zal worden gestraft en dat Hij het andere onrecht gewoon zal laten bestaan. Nee. Israël valt

onder hetzelfde oordeel van God. Jesaja had er al zo voor gewaarschuwd: 'als het zo gaat, dan kapt God ermee!' En... de boom *wordt* gekapt.

Wat een ontluisterend verhaal... God Die Zijn boom, waar Hij zoveel liefde aan had gegeven en zoveel tijd in had gestoken..., God kapt de boom om. Want Gods liefde gaat niet zomaar oneindig door..., ondanks alles wat er onder de mensen gebeurt en wat wij mensen laten gebeuren... Een boom die te ziek is geworden, wordt gekapt. Je ziet dat wel eens in het bos: dan is er met verf zo'n kruis op zo'n boom aangebracht. Ik met mijn gebrek aan bomenkennis denk dan 'wat is er nu aan de hand met die boom? Hij ziet er nog goed uit.'. Maar de boomverzorger kijkt verder dan ik en weet wat er onder die boomschors zit... God kijkt dieper. Hij kent Zijn bomen door en door. Er valt niets anders te doen dan te kappen.

Zo begint het Kerstfeest. Terwijl wij de kerstbomen in huis halen, wijst Jesaja ons op een boomstronk. Want wij vieren Kerstfeest op een aarde, waar mensen zo hard en eigenwijs zijn geworden, waar naar elkaar wordt geroepen en gewezen, maar waar zo weinig ruimte is voor inkeer, voor besef van eigen falen, waar zo weinig ruimte is voor ontzag voor God en afhankelijkheid van God. De ene boom wil boven de andere boom uitsteken, machtige woudreuzen die kleinere bomen het licht benemen en zelf menen naar de hemel te

kunnen groeien. Jesaja waarschuwt hoe het zal aflopen met die bomen. Jesaja ziet een kale, donkere vlakte voor zich, waar is gekapt en waar houtspaanders ons vertellen hoe het voorheen vol leven en niet te stoppen groei was geweest. Maar Gods bijl lag aan de wortel van de bomen.

En misschien hè, nu ik dat heftige beeld van die omgekapt boom nog wat op mij in laat werken..., misschien voelt u uzelf wel zo'n omgekapt boom is er voor je gevoel niets meer over van de mooie tijd van weleer en moet je zo straks de Kerstdagen in. Of lijkt voor jezelf ondanks al je geploeter en strijd het niet meer te lukken om te groeien en te bloeien, maar voel je je kaal en verlaten, met je voeten in de koude grond en verder niets dan een stompje leven. Of misschien ervaar je wel zo de coronatijd: als weer helemaal terug bij af, een armoedige boomstronk.

Maar Jesaja zit nog iets anders..., hoorde je het ook? Een klein twijgje. Een klein takje dicht bij de stronk. Een klein groen takje, heel kwetsbaar hoor. Als je er per ongeluk op zou gaan staan, dan is hij gelijk kapot, zo kwetsbaar. Maar er groeit weer wat...! Heel langzaam. Je ziet het haast niet..., maar ondertussen.

Nu, dat is de Kerstgeschiedenis, waar Jesaja honderden jaren voor Kerst al iets over mocht vertellen: God Die nieuw leven laat ontstaan uit die omgehakte boomstronk. Een twijgje, een nieuwe tak. Er was niets meer van die boomstronk over. De naam van David wordt niet eens meer genoemd door Jesaja, is het u ook opgevallen? 'Boomstronk van Isaï' zo wordt het koninkrijk van Juda genoemd – maar...: *er is een nieuw begin!*

Wat een mooi beeld, dat kleine twijgje, vindt u niet? Zo werkt God nu precies. Dat zie je steeds, op allerlei manieren. Neem bijvoorbeeld onze wereld. Reusachtig groot natuurlijk die wereldbol, maar in werkelijkheid is de aarde slechts een heel klein element dat God bijzonder laat groeien, te midden van een heel groot, weids donker en kaal heelal. Zo werkt God... Je ziet het ook aan Gods weg met deze wereld. Prachtig om al die bijzondere verhalen over Israël te lezen, hoe God via Abraham, Mozes zo Zijn weg met Israël is gegaan, maar ook hier: Israël is zo klein en zo kwetsbaar te midden van al die volken en al die eeuwen vol van gebeurtenissen. Israël is zo'n klein twijgje in het bos van de woudreuzen van alle eeuwen. En bij het Kerstfeest zien wij weer precies hetzelfde: een Baby in een kribbe, geboren in de stad van – jawel! - Isaï. Maar ook hier: zo klein en zo kwetsbaar leven op een wereld waarin het zo donker is geworden, nacht. Het is allemaal het werk van dezelfde God. God Die een nieuw begin maakt. De aarde: een heel klein leven in het grootse, donkere heelal. Israël: een klein volkje op deze aardbol. Het Kind Jezus: een klein, kwetsbaar leven te midden van het volk Israël. Zo brengt God leven, zo brengt God een nieuw begin tot stand.

En daarom is er hoop! Ook als onze wereld een kale, onherbergzame vlakke is geworden. Er is hoop! Ook als jouw leven misschien zo op die boomstronk lijkt en er voor je gevoel zo beroerd weinig leven meer inzit en geen perspectief voor handen is. Er is hoop! *Want God laat een Twijgje opkomen, waar je niets meer zou verwachten.*

De boomstronk Isaï... Het is veelzeggend dat de naam van David niet werd uitgesproken door Jesaja. Daar, uit dat koningshuis van David, was eigenlijk niets meer te verwachten. Maar het is ook nog op een andere manier tekenend dat Jesaja Isaï noemt. Want eigenlijk speelt Isaï zelf helemaal geen rol in Gods weg met het volk Israël. Het enige wat wij van Isaï weten is dat Samuël door God op pad werd gestuurd om naar Isaï te gaan om een van Isaï's zonen tot koning te zalven. Isaï komt alleen in Gods belofte voor als lijdend voorwerp, toen God beloofde een nieuw begin te maken, na het debacle met Saul. Jesaja lijkt hier wel te zeggen: als je houvast wilt zoeken, als je hoop wilt houden..., ga dan niet terug naar weleer, naar het rijke koningshuis van David. Zoek geen troost in het verleden. Zoek geen hoop in die roemrijke geschiedenis. *Zoek houvast en*

hoop alleen in Gods woorden en Gods beloften. Isaï speelde geen rol van betekenis, maar zijn naam was drager van Gods belofte.

Waar put u uw hoop uit, als je het even niet ziet zitten...? Ik zal het bij mijzelf houden, maar ik merk bij mijzelf dat ik dan snel geneigd ben om te kijken naar de dingen die ik wel heb. Om mij daar weer een beetje aan op te trekken. Of aan dingen te denken uit het verleden, fijne herinneringen. En als het gaat om de wereld en alle ellende die gebeurt: je hunkert naar tekenen die laten zien dat niet alles fout gaat, dat er toch nog hoop is, ook al houden wij onszelf soms daarmee voor de gek. Maar ja: 'hoop doet leven'. Jesaja wijst ons een andere weg: niet terug naar vroeger kijken, naar het roemrijke koningshuis van David..., niet vluchten in het verleden – 'vroeger was alles beter' – en ook niet tegen beter weten in hopen voor de toekomst... Nee, *kijk naar Gods beloften.* De naam Isaï stelde niets voor, maar droeg een belofte in zich. 'Vul uw hoorn met olie en ga', zo zei God tegen Samuël, 'Ik zend u naar Isaï, de Bethlehemiet, want Ik heb een koning voor Mij gezien onder zijn zonen.' Houd je vast aan Gods beloften. Daar is je houvast, daar is je kracht voor vandaag en je hoop voor de toekomst te vinden.

Jesaja vertelt vervolgens verder... Hij vertelt hoe dat Twijgje, dat jonge takje aan die boomstronk, er straks uit zal gaan zien. Uit Jesaja's woorden wordt duidelijk dat het om een Koning gaat. Maar uit Jesaja's woorden wordt ook duidelijk dat het niet zomaar om een koning gaat, maar een Koning met bovenmenselijke trekken. 'De Geest van de HEERE zal op Hem rusten', zo vertelt Jesaja (vers 2). De Geest van wijsheid en zicht. De Geest van raad en sterkte. De Geest van de kennis en vreze des HEEREN: zo diep en zo hecht verbonden met God. Vier keer wordt de Geest van God genoemd, die heel het leven van deze Koning doorademt. Wat is het dan bijzonder om in de Kerstgeschiedenis steeds weer over deze Geest van God te horen: de Heilige Geest Die over Maria komen zal. De Geest van God Die in de kleine Jezus werkte en Hem van kinds af aan vervulde. De Geest van God Die over Hem kwam toen Hij werd gedoopt en aan Zijn taak begon. Een kwetsbaar Mens leek Hij en zo was Hij ook – als een Twijgje - maar volkomen bezielde door God, doorademt met Zijn Geest. Maar ook alle andere woorden die Jesaja gebruikt om deze Koning te omschrijven wijzen vooruit naar de Heere Jezus. Vers 3: 'Hij zal niet oordelen naar wat Zijn ogen zien' nee, Jezus waarschuwde juist om vooral niet te oordelen. En als Jezus oordeelde, dan keek Hij niet naar de buitenkant. Jezus keerde juist alles binnenstebuiten: niet de smetteloze, indrukwekkende Farizeeër, maar de verachtelijke, maar berouwvolle tollenaar stelde hij ten voorbeeld. 'Hij zal niet oordelen naar wat Zijn ogen zien.' ... Jezus kwam ook op de arme mensen, zoals Jesaja de toekomstige koning in het volgende vers (vers 4) beschrijft. Denk maar aan al die gelijkenissen waarin Jezus het onrecht in de

samenleving aan de kaak stelde. Maar ook hoe Hij Zelf alle armoede op Zich nam en alles van Zichzelf voor ons gaf. ... Jesaja vertelt nog meer: Hij (deze nieuwe Koning) zal de aarde slaan met de roede van Zijn mond. Ja, de woorden uit Jezus' mond waren zo krachtig, zo onderscheidend en scherp, zo alles veranderend en alomvattend. Twee duizend jaar later worden deze woorden nog steeds gelezen, in honderden talen, in alle landen op aarde.

Deze Koning waar Jesaja over sprak, is dus gekomen. Geen enkele machthebber kon ooit aan dit profiel wat Jesaja schetst voldoen. Ook vandaag de dag bestaat het gevaar dat je voortdurend door regeringsleiders, presidenten en andere leiders wordt teleurgesteld. 'Maar blijf dan ook niet zo lang naar hen kijken!', zo lijkt Jesaja hier te zeggen..., 'ik heb een boodschap voor je: er is een andere Koning waar je je hoop en je vertrouwen op kunt stellen. Echt. Een Koning, zo rechtvaardig en eerlijk. Zo barmhartig en goed. Zo machtig en zo wijs. Hij is gekomen als een klein Twijgje, een klein takje zo onopvallend..., maar het bleek Gods nieuwe begin voor deze wereld te zijn.'

En dan - ik wil er nog heel even met u naar kijken - dat prachtige visioen van hoe de wereld eruit zal gaan zien als deze Koning zal regeren (vers 6): 'een wolf zal bij het lam verblijven, een luipaard bij een geitenbok neerliggen, een kalf en een jonge leeuw zullen bij elkaar zijn, een kleine jongen zal ze drijven. Een zuigeling zal zich vermaken bij het hol van een adder, in het nest van een gifslang zal een peuter zijn hand steken.' Geen enkel gevaar meer. Geen enkele dreiging. Harmonie. Vrede. Rust. Geen angsten meer. Geen strijd meer. Ik vind die beelden al prachtig, hoe mooi zou dit dan geweest zijn voor een joodse lezer die elke dag had te maken met al die dreigingen waarvan Jesaja vertelt dat die er straks niet meer zullen zijn?

Maar... hoe moet je dit nu lezen? Zullen er straks echt vega-beren en veganistische leeuwen op aarde rondlopen? Biologisch gezien kan dat niet. Een leeuw is geen leeuw meer als zijn hele bouw, gebit en spijsvertering geschikt gemaakt moeten worden voor vegetarisch voedsel. Aan de andere kant, zo merkte eens een theoloog scherp op: is een toekomstige mensheid zonder zonde, zonder ruzie en strijd, zonder angsten niet net zo'n groot wonder als een vegetarische leeuw? Want dat geloven wij dan weer wel letterlijk...

Ik denk toch dat het in Jesaja's profetie niet allereerst gaat om een toekomstige prachtige dierentuin, maar dat het gaat om wat al deze beelden uitdrukken: een samenleving, waarin harmonie is, waar geen strijd meer is, waar geen angsten meer zijn. Een levensruimte, waarin kleine, afhankelijke, kwetsbare mensen – Jesaja heeft het over baby's en peuters – waar kleine mensen zoals baby's en peuters onbevange mogen leven. Voor hen is het Koninkrijk van God, zo zei Jezus. Een wereld waarin onoverbrugbare tegenstellingen niet meer bestaan: beren en koeien begrazen gebroederlijk

hetzelfde stukje gras. God gooit deze doorgedraaide, hoogontwikkelde, harde en haastige wereld op zijn kop: een klein meisje dat bij een slangenhol aan het spelen is.. een beer die tegen een kalfje aan ligt te slapen... wat een contrast met deze wereld nu!

Maar is het niet allemaal te mooi voor woorden? Want ja:de Koning is gekomen... wij gaan het over twee weken vieren... maar na 2000 jaar Koninkrijk van Koning Jezus is de wereld nog net zo gewelddadig als altijd, zeker niet minder.... en zijn de arme mensen nog steeds arm... en wordt er nog steeds ongenueanceerd geoordeeld en alleen maar naar de buitenkant gekeken (iets waarvan werd gezegd door Jesaja dat de toekomstige Koning dit absoluut niet zou doen)... Waar is die Koning. En waar is Zijn Koninkrijk dan?

Aan de ene kant staat deze toekomst inderdaad nog uit. Heel het Nieuwe Testament waarschuwt ons er daarom voor om de hoop niet te laten verflauwen. Jezus is gekomen in deze wereld als een kwetsbaar Twijgje... en tot de definitieve komst van Jezus in al Zijn heerlijkheid zal deze kleinheid en kwetsbaarheid Zijn Koninkrijk blijven tekenen. Kijk daarom niet al te veel uit naar grootse tekenen en bijzondere dingen. De schoonheid van dit Twijgje zit 'm niet in het grote en opzienbarende. Juist niet.

Maar aan de andere kant... de Koning is gekomen inderdaad. En daarom mag je tegen jezelf zeggen dat je niet bang hoeft te zijn. Dat je je niet hoeft over te leveren aan al die angsten voor leeuwen en beren op je weg. Die leeuwen en beren zijn dan nog wel niet zo mak als een lammetje en die slangen zijn nog uiterst gevaarlijk..., maar onze Koning heeft wel alle macht. Misschien moeten wij dat gewoon steeds weer tegen elkaar blijven zeggen... en vooral straks gaan vieren.

En als wij zo in het geloof met Hem zullen leven en Hem zullen vereren..., misschien dat wij het dan soms opeens mogen bemerken dat onoverbrugbare tegenstellingen als een rovende leeuw en een grasetende koe helemaal niet onoverbrugbaar zijn. God brengt mensen, hoe tegenovergesteld ook, bij elkaar. ... Misschien mogen wij dan soms wel bemerken dat er harmonie kan zijn, terwijl niet alles koek en ei is. ... Misschien mogen wij dan wel leven als een onbezorgd kind, terwijl er nog heel veel zorgen kunnen zijn. Als wij dicht bij deze Koning blijven en ons voor Zijn Koninkrijk inzetten, dan zullen wij misschien wel meer van Zijn Koninkrijk zien, dan wij nu voor mogelijk houden. Maar... sta ik aan de kant, ongeduldig op mijn horloge te kijken 'komt er nog wat van?' ... of zet ik mij in voor het Koninkrijk van deze Zoon van Isaï en laat ik mij verrassen dat Zijn Koninkrijk heel dichtbij gekomen is?

'Wees blij', zo roept een lied ons op (Gezang 125). Wees blij, o Israëel, want: *Hij is nabij*, Immanuël.